

ПОДГОТВЕТЕ СЕ ЗА УНИФИЦИРАНО ПАКУВАЊЕ

Без амблеми, бои,
слики од брендот
или промотивни
информации

Површините на
пакувањето во
стандардна боја

Имињата на
брендот и
производот во
стандардна боја и
фонт

Експлицитни
здравствени
предупредувања
во комбинација
со унифицирано
пакување

Светска Здравствена
Организација

31 МАЈ: СВЕТСКИ ДЕН БЕЗ ТУТУН

www.who.int/world-no-tobacco-day

#NoTobacco

ПОДГОТВЕТЕ СЕ ЗА УНИФИЦИРАНО ПАКУВАЊЕ

31 МАЈ: СВЕТСКИ ДЕН БЕЗ ТУТУН

**Светска Здравствена
Организација**

©Светска здравствена организација 2016

Сите права се задржани. Изданијата на Светската здравствена организација се достапни на веб-страницата на СЗО (<http://www.who.int>) или може да се купат од издаваштвото на СЗО, World Health Organization, 20 Avenue Appia, 1211 Geneva 27, Switzerland (tel: +41 22 791 3264; fax: +41 22 791 4857; e-mail: bookorders@who.int).

Барањата за дозвола за умножување или превод на изданија од СЗО – било да е за продажба или за некомерцијална дистрибуција – треба да се упатат на издаваштвото на СЗО преку нејзината веб-страница (http://www.who.int/about/licensing/copyright_form/en/index.html).

Именувањата и претставениот материјалот во ова издание не се став изнесен од страна на Светската здравствена организација во врска со правниот статус на која било земја, територија, град или област, или нивна управа, или во врска со означувањето на нивните граници. Испрекинатите линии на картите претставуваат приближни граници за коишто можеби не постои целосна согласност.

Споменувањето конкретни фирми или некои нивни производи не подразбира никаква поддршка или препорака за нив од страна на Светската здравствена организација за сметка на други такви фирми или производи што не се споменуваат. Со исклучок на можни грешки и пропусти, имињата на лиценцираните производи се означени со почетни големи букви.

Светската здравствена организација ги има преземено сите разумни мерки на претпазливост за утврдување на веродостојноста на информациите изнесени во ова издание. Меѓутоа, објавениот материјал се дистрибуира без каква било наведена или имплицирана гаранција. Одговорноста околу толкувањето и употребата на материјалот ја сноси читателот. Светската здравствена организација во ниеден случај нема да сноси правна одговорност поради неговата употреба.

Дизајн: NOVASB

Број на документ: WHO/NMH/PND/16.1

Овој документ е достапен во електронска форма на www.who.int.tobacco

Какви било прашања во врска со овој документ да се пратат на: tfi@who.int

СОДРЖИНА

Што е унифицирано пакување ?.....	04
Цели на унифицираното пакување.....	05
Состојба со имплементацијата.....	06
Докази во прилог на унифицираното пакување.....	06
Што треба да се преземе?.....	07
Спротивставување на притисоците од тутунската индустрија.....	08
Дополнителни информации.....	08

Пакувањето на тутунските производи претставува подвижен билборд што ја промовира употребата на тутун. Пакувањето производитите ги прави попривлечни, ја рекламира и промовира употребата на тутунот, го одвлекува вниманието од предупредувањата за влијанието врз здравјето и ги залажува луѓето дека едни производи се помалку штетни од други.

Ако го отстраните декорот, сјајот и залажувачките елементи од пакувањето, не останува речиси ништо друго освен кутивче со смртоносни и адиктивни производи што убиваат приближно 6 милиони луѓе годишно и го влошуваат здравјето на уште многу други. Унифицираното пакување ја открива мрачната реалност на тутунските производи.

Што е унифицирано пакување ?

Унифицираното пакување (познато и како стандардизирано пакување) се огнесува на сите „мерки за ограничување или забрана на употребата на амблеми, бои, слики на брендот или други промотивни информации на пакувањето освен име на брендот и на производот изнесени во стандардни боја и големина на фонтоот (унифицирано пакување)“.⁽¹⁾

Унифицираното пакување се опишува и како пакување: што е „црно-бело или со други контрастни бои пропишани од страна на националните власти; што не содржи ништо друго освен име на брендот, име на производот и/или име на производителот, информации за контакт и за квалитетот на производот во пакувањето, без никаков амблем или други карактеристики освен предупредување за штетноста по здравјето, контролна

©Commonwealth of Australia

маркица и други информации и ознаки утврдени од владата; со пропишани фонот и големина; и со стандардизирани облик, големина и материјали. Се забранува секако рекламирање или промоција на самото пакување или во неговата внатрешност, на одделни цигари или други тутунски производи.¹²

Со Упатствата за спроведување на членот 11 (Пакување и означување на тутунски производи) и на членот 13 (Рекламирање, промовирање или спонзорство во врска со тутун) од Рамковната конвенција на СЗО за контрола на тутунот (РККТ) се препорачува разгледување на можноста да се усвои унифицираното пакување.

©Commonwealth of Australia

Цели на унифицираното пакување

Целите на унифицираното пакување се следниве:

1. Намалена привлечност на тутунските производи;
2. Елиминирање на ефектите на пакувањето како начин на рекламирање и промоција;
3. Осврт кон техниките и дизајнот на пакување што може да упатуваат на заклучокот дека едни производи се помалку штетни од други; и
4. Зголемена забележливост и делотворност на предупредувањата за влијанието врз здравјето.

Како што укажува и РККТ, контролата врз тутунот зависи од спроведувањето на сеопфатни повеќесекторски мерки што заемно се надополнуваат. Во таа смисла, унифицираното пакување претставува мерка за намалување на побарувачката што се надоврзува на други мерки осмислени за намалување на побарувачката на тутунски производи, како задолжителни предупредувања за влијанието врз здравјето и опсежни забрани за рекламирање, промоција и спонзорства во врска со тутунот.

- 1) Упатства за спроведување на член 11 (Пакување и означување на тутунски производи) од Рамковната конвенција на СЗО за контрола на тутунот, став 4б.
- 2) Упатства за спроведување на член 13 (Рекламирање, промовирање или спонзорирање тутунски производи) од Рамковната конвенција на СЗО за контрола на тутунот, став 1б.

Состојба со имплементацијата

Во декември 2012 година, Австралија стана првата земја што во целост вовела унифицирано пакување на тутунските производи. Веќе е очигледна глобализацијата на унифицираното пакување. Франција, Ирска и Обединетото Кралство на Велика Британија и Северна Ирска усвоија закони со кои се бара воведување на унифицирано пакување од мај 2016 година. Други земји се во напредна фаза кон еден ваков чекор.

Докази во прилог на унифицираното пакување

Постои обемен корпус докази што го оправдува воведувањето на унифицирано пакување. Експериментални испитувања, анкети и испитувања со фокусни групи водат кон заклучокот дека унифицираното пакување ги постигнува своите цели. Овој заклучок го поткрепуваат три одделни систематски разгледувања на доказите спроведени по усвојувањето на Упатствата за член 11 и член 13 од РККТ.

Првичните докази од искуствата по воведувањето на унифицираното пакување во Австралија покажуваат дека мерката започнала да ги постигнува целите во делот на јавното здравје. Доказите покажуваат дека унифицираното пакување во Австралија ја намалува привлечноста на тутунските производи, ја зголемува делотворноста на предупредувањата за влијанието врз здравјето и ја намалува можноста да се измами потрошувачот. Една стручна анализа спроведена при разгледувањето на доказите во Австралија утврди дека со воведувањето на поголеми предупредувања за влијанието врз здравјето и на нови предупредувања дошло до намалување на преваленцата на пушење во Австралија и покрај претходниот наоден тренд. Поконкретно, извештајот проценуваше дека помеѓу декември 2012

и септември 2015 година „промените во пакувањето од 2012 год. ја намалиле просечната преваленца на пушење кај Австралијците на 14-годишна возраст и постари, и тоа за 0,55 проценти.“³ Според моделот, просечната преваленца на пушење во периодот по воведувањето на мерката изнесувала 17,77% наместо 17,21% со промената на пакувањето. Се очекува дека ваквиот ефект врз преваленцата на пушење ќе се интензивира со тек на време.

Што треба да се преземе?

- Креаторите на политики треба да ја разгледаат можноста за усвојување закони или прописи за воведување унифицирано пакување за тутунски производи како дел од сеопфатни повеќесекторски пристапи за контрола на тутунот.
- Овој процес треба да опфати и утврдување формален план и временска рамка за воведување на унифицирано пакување, во согласност со програмите за контрола на тутунот и приоритетите на секоја земја-членка.
- При подготовка за унифицирано пакување, креаторите на политики во дадени случаи може да го направат следното:
 - да ги зајакнат предупредувањата за влијанието врз здравјето;
 - да ги зајакнат забраните за пакувања и ознаки што може да го залажат потрошувачот;
 - да обезбедат опсежна забрана за рекламирање, промовирање и спонзорирање; и
 - да обезбедат добро спроведување на сите овие мерки.
- Креаторите на политики треба да се спротивстават на секакви вмешувања во политичкиот процес од страна на тутунската индустрија согласно со членот 5.3 од РККТ и Упатствата за нејзино спроведување.

3) Ревизија по воведување на унифицирано пакување за тутунски производи, 2016 г., Влада на Австралија, Министерство за здравство, 26 февруари 2016 г., <https://ris.govspace.gov.au/files/2016/02/Tobacco-Plain-Packaging-PIR.pdf>, стаб 107.

Спротивставување на притисоците од тутунската индустрија

Земјите може да очекуваат значителен отпор кон унифицираното пакување од страна на тутунската индустрија, вклучувајќи и судски процеси против ваквото пакување покренати од страна на тутунски компании. Австралија, на пример, успешно се справи со една таква тужба пред домашните судови како и со тужба под капата на една билатерална спогодба за инвестирање, но сè уште се брани од тужби поднесени под чадорот на правото на Светската трговска организација.

При таков отпор од тутунската индустрија неопходен е внимателен процес за креирање политики, но земјите треба да се убедени дека корпусот докази го оправдува воведувањето на унифицирано пакување во рамките на еден сеопфатен пристап за контрола на тутунот.

Дополнителни информации

За подетални информации околу осмислување и спроведување закони за унифицирано пакување одете на www.who.int/tobacco.

Светска Здравствена
Организација

31 МАЈ: СВЕТСКИ ДЕН БЕЗ ТУТУН

www.who.int/world-no-tobacco-day

#NoTobacco